

ІННОВАЦІЙНІ СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСТ

*Х.І. Харенко,
аспірант Харківської національної академії міського господарства
Науковий керівник: доц., к. е. н. О.А. Карлова*

Завданням економіки України є сталість зростання макропоказників через утвердження соціально орієнтованої структурно-інноваційної моделі розвитку. В системі життєзабезпечення міст перспективи реалізації інноваційного розвитку значною мірою залежать від активної економічної політики держави. Дієва концентрація зусиль міського господарства на досягненні визначених цілей економічного розвитку можлива лише на такій основі.

Інноваційна система забезпечить інтенсифікацію міської економіки, зменшить витрати на комерціалізацію інновацій. Успішне функціонування інноваційної складової в системі життєзабезпечення міста потребує пріоритетної державної політики в стимулюванні інноваційної діяльності, конкурентоспроможного підприємницького сектору, інтеграції в інноваційну сферу міста та регіону. Зарубіжний досвід організації інноваційної процесу на підприємствах системи життєзабезпечення міста, набуває особливої актуальності й може розглядатися як реальний спосіб подолання кризи в національній економіці, а також є дуже важливим для розвитку інвестиційного ринку і структурної перебудови міської економіки України, підвищення конкурентоспроможності послуг житлово-комунального господарства. Незважаючи на низку законодавчих актів у сфері регулювання інноваційної діяльності, міська економіка характеризується низьким результативним показником інноваційної активності.

Теоретичні дослідження Карлової О.А., Ковалевського Г.В., Семенова В.Т. Шутенка Л.М. [3,6,7] показали, що існує нерозривний зв'язок між рішенням всієї сукупності проблем розвитку інфраструктури міста і станом інноваційної складової міської економіки. Як визначають вітчизняні науковці, низка підприємств системи життєзабезпечення міста характеризується відсталими технологіями з підвищеною ресурсоемністю, екологічною небезпекою, застарілими основними фондами. Матеріальна база сфери соціально-

культурного і комунально-побутового обслуговування, особливо в старих районах великих міст, не відповідає вимогам якості і відстає від європейських стандартів. Міська інфраструктура, в умовах несвоєчасного обслуговування і профілактичного ремонту, швидко зношуються. Широкому загалу відомі випадки аварій та техногенних катастроф. За визначенням Є.Є. Ключниченко, більш як 19-25% житлового фонду в містах вимагає капітального ремонту і реконструкції. [4, с.19]. В Концепції комплексного соціально-економічного розвитку м. Харкова до 2010 р. розглянуто управління економікою міста як процес оптимізації розвитку складного, квазірівноваженого, соціально-демографічного, економічного, просторового, культурологічного, політичного феномену. [7, с.379]

Розвиток міст - процес безперервний, тривалий, пов'язаний із змінами їх соціально-економічної основи, демографічної структури, екологічних факторів і умов. Управління цим процесом пов'язане з пошуком компромісів і постійної адаптації до нових конкретних умов з одного боку і одночасно - вирішенням глобальних проблем людської спільності з іншого [1,3,5,]. Теорія розвитку міст американського дослідника Дж. Форрестера виходить з того, що усі міста в процесі своєї еволюції переживають стадії розвитку і стагнації [1,с.49]. Якщо міська влада не в змозі своєчасно призупинити процес занепаду, місто поступово деградує. Виходом із стагнації ця теорія вважає сприяння розвитку в місті сучасного виробництва і активізації інвестиційної діяльності. Таким чином, головним завданням міської влади і органів місцевого самоврядування кожного міста є забезпечення умов комфортного проживання міського населення. Завданням міста є також створення інфраструктури і сприятливих умов для бізнесу, щоб забезпечити привабливість міських територій для інвесторів.

Система життєзабезпечення міст є частиною міської економіки. Реалізація положень Загальнодержавної програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009–2014 роки забезпечить створення умов для підвищення ефективності та надійності функціонування житлово-комунального господарства, беззбиткової діяльності підприємств галузі, залучення інвестицій

у технічне переоснащення об'єктів житлово-комунального господарства з метою скорочення питомих показників використання енергетичних і матеріальних ресурсів, суттєвого покращання якості послуг[2]. Містообслуговуюча сфера пов'язана з забезпеченням процесів життєдіяльності населення і задовольняє його соціально-культурні потреби. Мережа громадського обслуговування населення складається з дитячих, шкільних і культурно-освітніх закладів, об'єктів охорони здоров'я, фізкультурних і спортивних споруд, підприємств торгівлі, громадського харчування, побуту. Величина і місткість об'єктів містообслуговуючої сфери знаходиться в прямій залежності від величини міста, його народногосподарського значення в територіальному поділі праці, особливостей функціонально-територіальної структури, а також потреб населення в закладах культурно-побутового обслуговування.

Містозабезпечуюча сфера пов'язана з функціонуванням і розвитком матеріально-технічної бази міста, виробництвом послуг, інформації та ін. Це підприємства комунального господарства, спеціалізовані організації і заклади з різноманітними напрямками діяльності. Містозабезпечуюча сфера охоплює підприємства та організації житлово-комунального господарства, промислові підприємства місцевого значення, міського пасажирського транспорту, ремонтно-будівельні організації, що виконують роботи за замовленням міста, а також громадські, господарські, спеціалізовані заклади, організації і підприємства, діяльність яких спрямована на забезпечення потреб міста. Для містозабезпечуючої сфери характерна розгалужена структура міських (внутрішніх) та регіональних (зовнішніх) зв'язків. Між містозабезпечуючою і містоутворюючою сферами існує нерозривний зв'язок. Підприємства містозабезпечуючої сфери надають підприємствам містоутворюючої сфери і необхідні для їх виробничої діяльності матеріально-технічні ресурси та послуги (вода, електроенергія, тепло, газ, послуги з санітарного очищення території та ін.). У свою чергу і підприємства містозабезпечуючої сфери споживають і продукцію підприємств і організацій містоутворюючої сфери (обладнання, сировину тощо)[4,5].

На думку О.А. Карлової, О.М. Тищенко, Г.В.Ковалевського [3,6,7], послуги підприємств системи життєзабезпечення міста як засіб задоволення потреб населення мають якісні складові. Розглянемо їх більш детально:

- соціальна – відповідає рівню добробуту людей, місцевим традиціям, максимально зручність, естетичність, придатність для користування, користь довкіллю і т. ін.;

- технічна - забезпечення надійності і довговічності виробів, комплексність та своєчасність виконання робіт, якнайширше впровадження механізації та автоматизації технологічних процесів з метою оптимізації потужностей і т. ін.;

- у правовому відношенні – відповідати договірним умовам між замовником та виконавцем, технології виконання, стандартам, нормативно-технічній документації тощо;

- економічна - максимально повторне використання відходів, мінімальну ресурсоемність і т. ін.

Існуючі стандарти якості послуг системи життєзабезпечення міст не регулюють відносини між постачальником та споживачем. На думку вчених, кожне підприємство має розглядати стратегічні напрямки удосконалення якості, приймаючи, як вихідні показники своєчасність, повноту, комплексність, культуру обслуговування, якість технологічних операцій, робіт чи послуг.

Успішне проведення реформи сучасного рівня розвитку міст та його удосконалення потребує координації дій з боку законодавчого органу, державних органів виконавської влади обласних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, комунальних і приватних підприємств, а також споживачів послуг, тобто реформа повинна проводитися на всіх рівнях.

Література:

1. Дж. Форрестер. Динамика развития города. М.: Прогресс, 1974.286 с.
2. Загальнодержавна програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки. Документ 1869-15, остання редакція від 11.07.2009. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Карлова Е.А. Интегральные параметры моделирования социальной инфраструктуры. Київ//Міжнародний науково-практичний журнал «Економіка і держава», № 9. 2006 С. 32-37.
4. Ключниченко Є.Є., Управління містом: Навч. Посіб./-К.: КНУБА, 2002.-102 стор.
5. Освітнянко А.П. Планування розвитку міста: Монографія – К. КНУБА; 2001. – 460 с.;
6. О.М. Тищенко, М.О. Кизим, Т.П.Юрьєва та інш. Реформування ЖКГ: теорія, практика, перспективи: Монографія. – Х.:ВД»ІНЖЕК».- 2008. – 368 с.
7. Шутенко Л.М., Семенов В.Т., Ковалевський Г.В., та ін. Концепція комплексного соціально-економічного розвитку м. Харкова до 2010 р. // Коммунальное хозяйство городов: Научн. техн. сб. Вып.24. – К.: Техніка, 2002. – С.3-43.